

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 358)

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lüksemburg Büyük
Dükahğı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması-
nın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasa-
rısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri
Komisyonları Raporları (1/569)**

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K.K. Gn. Md. 07/101-2259/02459

16.5.1989

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca Hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 19.4.1989 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lüksemburg Büyük Dükahğı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ekte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GEREKÇE

5 Haziran 1945 tarih ve 4749 sayılı Kanunla tasdik olunan 7 Aralık 1944 tarihli Şikago Milletlerarası Sivil Havaçılık Sözleşmesi'nde ticarî hakların düzenlenmesi konusunda bir mutabakata ulaşılamamış, bu nedenle ticarî hakların ikili anlaşmalar yoluyla düzenlenmesi gereği doğmuştur. Gerek Türkiye gerek diğer devletler, 11 Şubat 1946'da ABD ile İngiltere arasında imzalanan Bermuda Anlaşmasına dayanarak, ikili anlaşmalar tesis etmek yoluna gitmişlerdir. Hükümetimiz, ülkemizin coğrafi durumunu ve uluslararası hava servislerinin ülkemizden geçmesinin sağlayacağı çıkarları gözönünde tutarak, aynı zamanda millî sivil havaçılığımızı teşvik ve kalkındırmak amacıyla, bugüne kadar birçok ülkeyle Hava Ulaştırma Anlaşması imzalanmıştır. Türkiye'nin yaptığı tüm Hava Ulaştırma Anlaşmaları Bermuda tipine uygun olup, esas olarak çerçeve anlaşması niteliğindedir ve karşılıklılık esasına dayanmaktadır. Bu meyanda Hükümetimiz ile Lüksemburg Büyük Dükahğı Hükümeti arasında 12 Ekim 1988 tarihinde Ankara'da bir Hava Ulaştırma Anlaşması imzalanmıştır.

Anlaşma, hava trafiği ile ilgili millî kanun ve nizamlara uyulmak şartı ile iki ülke arasında tarifeli hava servisleri yapılmasını öngörmektedir.

Anlaşma, onaylanmasının uygun bulunması zımında, Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirine sunulur.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu

*Türkiye Büyük Millet Meclisi
Bayındırlık, İmar, Ulaştırma
ve Turizm Komisyonu*

Esas No. : 1/569

Karar No. : 22

31.5.1989

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuz; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lüksemburg Büyük Dükahğı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısını, Ulaştırma ve Dışişleri bakanlıkları temsilcilerinin hazır bulunduğu 31.5.1989 tarihli 11 inci birleşiminde görüşüp incelemiştir.

Hava trafiği ile ilgili millî kanun ve nizamlara uyulmak şartı ile iki ülke arasında tarifeli hava servisleri yapılmasını öngören bu anlaşma Komisyonumuzca uygun mütalaa edilmiştir.

Tümü üzerindeki müzakereler tamamlandıktan sonra maddelerine geçilmesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının 1, 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İşbu rapor havalesi gereği Dışişleri Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüce Başkanlığa saygıyla arz olunur.

Başkan
İşılray Saygın
İzmir

Üye
İbrahim Özel
Burdur

Üye
Mustafa Hükmet Çelebi
Gaziantep

Üye
Mustafa Hilmi Özen
İstanbul

Üye
Ekrem Kungal
Sivas

Üye
Mehmet Yüzügüler
Aydın

Üye
Ayhan Uysal
Çanakkale

Üye
Abdülbaki Albayrak
İstanbul

Üye
Fuat Kılçı
İzmir

Üye
Musa Gökbek
Muğla

Üye
Süleyman Şükrü Zeybek
Muğla

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

26.1.1990

Dışışleri Komisyonu

Esas no. : 1/569

Karar No. : 15

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lüksemburg Büyük Dükalığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 10.1.1990 Tarihli I-3/7 Sayılı Birleşiminde, Dışışleri Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Çerçeve Anlaşması niteliğinde olup, karşılıklılık esasına dayanan Anlaşma Komisyonumuzca uygun görülerek, Tasarı aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Adnan Tütken
Amasya
Üye
Onural Şeref Bozkurt
Ankara
Üye
Bahattin Çaloğlu
Artvin
Üye
H. Cahit Aral
Elazığ
Üye
Abdolvahap Dizdaroğlu
Mardin

Başkanvekili
Mustafa Kalemlı
Kütahya
Üye
Göksel Kalaycıoğlu
Ankara
Üye
Fethi Çelikbaş
Burdur
Üye
Ali Tanrıyar
İstanbul
Üye
İrfan Demiralp
Samsun

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lüksemburg Büyük Dükalığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 12 Ekim 1988 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lüksemburg Büyük Dükalığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>T. Özal</i> Başbakan	
Devlet Bak. ve Başbakan Yrd.	Devlet Bakanı
<i>A. Bozer</i>	<i>K. İnan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>G. Tüner</i>	<i>C. Çiçek</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>I. Çelebi</i>	<i>M. Yazar</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>İ. Özarslan</i>	<i>S. Sert</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>E. Komukman</i>	<i>İ. Aşkın</i>
Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı
<i>M. Oltao Sungurlu</i>	<i>İ. S. Giray</i>
İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı
<i>A. Aksu</i>	<i>A. M. Yılmaz</i>
Maliye ve Gümrük Bakanı	Millî Eğitim Bakanı
<i>E. Pakdemirli</i>	<i>A. Akyol</i>
Bayındırlık ve İskan Bakanı	Sağlık Bakanı
<i>C. Altınkaya</i>	<i>H. Şuğın</i>
Ulaştırma Bakanı	Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı
<i>C. Tuncer</i>	<i>L. Kayalar</i>
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	Sanayi ve Ticaret Bakanı
<i>İ. Aykut</i>	<i>Ş. Yürür</i>
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı V.	Kültür Bakanı
<i>İ. Aşkın</i>	<i>N. K. Zeybek</i>
Turizm Bakanı	
<i>İ. Aküzüm</i>	

**BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE
TURİZM KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lüksemburg Büyük Dükahı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lüksemburg Büyük Dükahı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜKALIĞI HÜKÜMETİ ARASINDA HAVA ULAŞTIRMA ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

ve

Lüksemburg Büyük Dükaliği Hükümeti,

7 Aralık 1944 günü Şikago'da imzaya açılan Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi ve Uluslararası Hava Servisleri Transit Anlaşması tarafları olup,

Kendi ülkeleri arasında ve ötesinde hava servisleri ihdas etmek amacı ile bir anlaşma akdetmek isteyerek,

Aşağıdaki gibi anlaşmışlardır:

Madde 1

TARİFLER

Bu Anlaşma bakımından metin aksini amir bulunmadıkça;

a) "Sözleşme" terimi 1944 yılının 7 Aralık günü Şikago'da imzaya açılan Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi anlamına gelir ve sözkonusu Sözleşmenin 90'ıncı maddesi uyarınca yapılan ve heriki tarafça kabul edilmiş herhangi bir eki kapsar.

b) "Havacılık Yetkilileri" terimi, Lüksemburg Büyük Dükaliği'nde Ulaştırma Bakanı ve bu Bakan tarafından herhangi bir fonksiyon için yetkili kılınmış herhangi bir şahıs veya kuruluş ve Türkiye Cumhuriyeti'nde Ulaştırma Bakanı ve bu Bakan tarafından herhangi bir fonksiyonun ifası için yetki verilmiş herhangi bir kişi veya kuruluş demektir.

c) "Tayin edilmiş havayolu" terimi, bu anlaşmanın 3. maddesine uygun olarak tayin edilmiş ve yetkilendirilmiş havayolu demektir.

d) "Ülke" terimi Sözleşmenin 2. maddesinde belirlenen anlamda kullanılmıştır.

e) "Hava Hizmetleri", "Uluslararası Hava Servisi", "hava yolu işletmesi ve "teknik iniş" terimleri, Sözleşmenin 96. maddesinde belirlenmiş olan anlamlarda kullanılmıştır.

f) "Kapasite" terimi,

— Bir uçakla ilgili olarak, hattın tamamında veya bir kısmında uçağın yolcu ve yük için istifade edilebilir hacmidir.

— Belirtilen hava servisleri ile ilgili olarak, verilen zaman zarfında hattın tamamı veya bir kısmında işleyen uçağın bu servisler için kullanılan kapasitesi ile sefer adedinin çarpımıdır.

g) "Trafik" deyimi yolcu, bagaj, kargo ve posta demektir.

Madde 2

TRAFİK HAKLARI

Âkit Taraflardan her biri, diğerine, bu Anlaşmanın I numaralı Ekinde belirlenen hatlarda tarifeli uluslararası hava servisleri kurması amacıyla bu anlaşmada belirtilen hakları tanıır. Bu servislere ve hatlara bundan sonra sırasıyla "mutabık kalınmış servisler" ve "belirlenen hatlar" denilecektir. Âkit Taraflarca tayin edilmiş havayolları belirlenen hatlarda mutabık kalınan servisleri işletirken aşağıdaki haklardan yararlanacaklardır.

- a) Diğer Âkit Taraf'ın ülkesi üzerinden inmeden uçmak;
- b) Anılan ülke içerisinde teknik iniş yapmak; ve
- c) Bu Anlaşmanın I numaralı Ekinde o hat için belirlenmiş noktalara uluslararası trafik almak ve bırakmak amacıyla iniş yapmak.

2. Bu Maddenin (1) inci paragrafındaki hiçbir husus, bir Âkit Taraf'ın tayin olunan havayolu işletmesine, diğer Âkit Taraf ülkesindeki bir noktadan, aynı Âkit Taraf ülkesindeki bir başka noktaya bırakılmak üzere, ücret veya kira karşılığında trafik almak hakkının verildiği anlamına gelmeyecektir.

Madde 3

İŞLETME YETKİLERİ

1. Âkit Taraflardan herbiri, diğer Âkit Tarafa, belirlenen hatlarda, üzerinde anlaşılan servisleri işletmek amacıyla bir veya daha fazla havayolu işletmesi tayin ettiğini yazılı olarak bildirmek hakkına sahip olacaktır.

2. Diğer Âkit Taraf, böyle bir tayin bildirisini aldığı anda, bu Maddenin 3 üncü ve 4 üncü paragraflarının hükümleri saklı kalmak üzere, tayin edilen havayolu işletmesine gerekli yetkiyi gecikmeden tanıyacaktır.

3. Bir Âkit Tarafın havacılık makamları, diğer Âkit Tarafa tayin olunan bir havayolu işletmesinden, bu makamlarla uluslararası hava servislerinin işletilmesine normal ve makul olarak uygulanan kanun ve nizamalarda yer alan şartları yerine getirmeye ehliyetli olduğu konusunda kendisini tatmin etmesini isteyebilir.

4. Tayin edilen bir havayolu işletmesinin esas mülkiyetinin ve fiilî kontrolünün, havayolu işletmesini tayin eden Âkit Tarafın veya uyruklarının elinde bulunduğuna ikna olmaması halinde, Âkit Taraflardan herbirinin, bu Maddenin 2 nci paragrafında sözü edilen işletme yetkisini tanımayı reddetmek veya tayin edilen havayolu işletmesinin, bu Anlaşmanın 2 nci Maddesinde belirtilen hakları kullanmasına gerekli gördüğü kayıtları koymak hakkı olacaktır.

5. Bir havayolu işletmesi böylece tayin edilince ve kendisine yetki tanınca, üzerinde anlaşılan servisleri herhangi bir zamanda işletmeye başlayabilir; şu şartla ki, bu anlaşmanın 9 uncu Maddesi ve 10 uncu Maddesi hükümlerine uygun olarak, üzerinde anlaşmaya varılmış bir kapasite ve saptanmış bir ücret tarifesi o servis için yürürlükte bulunsun.

Madde 4

İŞLETME YETKİLERİNİN GERİ ALINMASI VE HAKLARIN UYGULANMASININ DURDURULMASI

1. Âkit Taraflardan herbiri aşağıdaki hallerde bir işletme yetkisini geri almak veya bu Anlaşmanın 2 nci Maddesinde belirtilen hakların diğer Âkit Tarafa tayin edilen havayolu işletmesi tarafından kullanılmasını durdurmak veya bu hakların kullanılması üzerinde gerekli gördüğü kayıtları koymak hakkına sahip olacaktır:

a) o havayolu işletmesinin esas mülkiyetinin ve fiilî kontrolünün havayolunu tayin eden Âkit Tarafın veya o Âkit Tarafın uyruklarının elinde bulunduğu hususunda tatmin olmaması halinde, veya

b) o havayolu işletmesinin, bu hakları tanıyan Âkit Tarafın kanun veya nizamlarına uymaması halinde, veya

c) havayolu işletmesinin başka bir şekilde bu Anlaşmada belirtilen şartlara uygun olarak işletme yapmaması halinde.

2. Bu Maddenin 1 inci paragrafında belirtilen, işletme yetkilerinin geri alınması, hakların uygulanmasının durdurulması veya kayıtlar konulması hususlarında derhal bir işlem yapılması, kanun veya nizamların daha fazla ihlal edilmesinin önlenmesi için şart değilse, bu haklar ancak diğer Âkit Tarafı istişareden sonra kullanılacaktır.

Madde 5

GÜMRÜK VERGİLERİNDEN VE DİĞER VERGİ VE RESİMLERDEN BAĞIŞIKLIK

1. Âkit Taraflardan herbirinin tayin edilen havayolu işletmesi tarafından uluslararası servislerde işletilen uçaklar ve bu uçaklarda bulunan mutad donatım, akaryakıt ve yağlama yağları ve (yiyecek, içecek ve tütün dahil) uçak kumanyası, diğer Âkit Taraf ülkesine varışta, uçuşun o ülke üzerinde yapılacak bölümünde uçak içinde kullanılıncaya kadar uçakta kalmak şartıyla, bütün gümrük vergileri, muayene ücretleri ve diğer vergi ve resimlerden bağışık olacaktır.

2. Aşağıdakiler de, yapılan hizmetler karşılığında alınacak ücretlerin dışında, aynı resim ve vergilerden bağışık olacaktır:

a) Âkit Taraflardan birinin ülkesinde, o Âkit Taraf makamlarınca saptanan miktarları aşmamak ve diğer Âkit Tarafın uluslararası bir servis yapan uçağında kullanılmak üzere uçağa alınan kumanya;

b) Âkit Taraflardan birinin ülkesine, diğer Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmesince uluslararası servislerde kullanılan uçakların bakımı ve onarımı için sokulan yedek parçalar;

c) Uçuşun, Âkit Taraf ülkesi üzerinde yapılan bölümünde kullanılacak bile olsa, diğer Âkit Tarafın tayin edilen hava yolu işletmesince uluslararası servislerde işletilen uçakların ikmaline ayrılmış olan akaryakıt ve yağlama yağları.

Yukarıda (a), (b) ve (c) fıkralarında sözü edilen maddelerin gümrük gözetimi veya denetimi altında tutulması zorunlu kılınabilir.

3. Transit, bagaj ve kargo, gümrük vergilerinden ve diğer benzeri vergilerden muaf olacaktır.

Madde 6

HAVACILIK DONATIMININ VE İKMAL MADDELERİNİN DEPOLANMASI

Âkit Taraflardan herhangi birinin uçaklarında bulundurulmuş malzeme ve ikmal maddeleri ile mutad havacılık donatımı, diğer Âkit Taraf ülkesinde, ancak o ülkenin gümrük makamlarının müsaadesi ile boşaltılabilir. Böyle bir durumda, bunlar, tekrar ülke dışına çıkarılıncaya kadar veya gümrük nizamları uyarınca başka bir şekilde elden çıkartılıncaya kadar, anılan makamların gözetimi altında tutulabilir.

Madde 7

MALİ HÜKÜMLER

1. Âkit Taraflardan herbiri, diğer Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmesine, trafik taşınması dolayısıyla o tayin edilen havayolu işletmesi tarafından o ülkede sağlanan kazançların

masraftan artan kısmını, yürürlükte bulunan kambiyo mevzuatına uygun olarak, varsa resmî kambiyo kuru üzerinden, aksi halde kazançların sağlandığı kura eşit bir kur üzerinden transfer hakkı tanıyacaktır.

2. Yukarıda sözü edilen kazançların transferi için gerekli olan döviz, Ākit Tarafların Merkez Bankaları veya yetkili kılınan herhangi bir millî bankası tarafından tahsis veya transfer edilecektir. Ākit Taraflar arasında bir ödeme anlaşması mevcut bulunduğu takdirde ödemeler bu anlaşmanın hükümlerine göre yapılacaktır.

Madde 8

KAPASİTE HÜKÜMLERİ

1. Her iki Ākit Tarafın tayin edilen havayolu işletmelerine, kendi ülkeleri arasında, belirlenen hatlarda üzerinde anlaşılan servisleri işletmeleri için adil ve eşit imkân sağlanacaktır.

2. Ākit Taraflardan herbirinin tayin edilen havayolu işletmesi, üzerinde anlaşılan servisleri işletirken, diğer Ākit Tarafın tayin edilen hava yolu işletmesinin çıkarlarını, onun aynı hatların bütünü veya bir bölümü üzerinde sağladığı servisleri uygun olmayan bir oranda etkilemeyecek şekilde, gözönünde bulunduracaktır.

3. Ākit Tarafların tayin edilen havayolu işletmeleri tarafından sağlanan üzerinde anlaşılan servislerin, belirtilen hatlardaki kamu ulaşım ihtiyaçları ile yakın ilişkisi bulunacak ve bunların ilk amacı, havayolu işletmesini tayin eden Ākit Tarafın ülkesinden çıkan ve ülkesine gidecek olan trafiğin taşınması için varolan veya olması makul bir şekilde beklenen taşıma ihtiyaçlarını, makul bir hamule faktörü ile karşılamaya yetecek bir kapasiteyi sağlamak olacaktır.

4. Sağlanacak kapasite ve işletilecek servislerin sıklığı, tayin edilen havayolları işletmelerince, 8 inci maddenin 1 inci, 2 inci ve 3 üncü şıklarında yeralan ilkelere uygun olarak belirlenecek ve onay için Ākit Tarafların havacılık makamlarına sunulacaktır.

Başlangıçta saptanan bu kapasite ve servis sıklığı anılan makamlar tarafından zaman zaman gözden geçirilebilir ve yeniden düzenlenebilir.

Madde 9

HAVACILIK GÜVENLİĞİ

1. Ākit Taraflar, uluslararası hukuka göre mevcut hak ve yükümlülüklerine uygun olarak, sivil havacılık güvenliğinin yasa-dışı müdahalelere karşı korunması amacıyla birbirlerine karşı üstlendikleri yükümlülüğün, bu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasını teşkil ettiğini teyid ederler. Ākit Taraflar, uluslararası hukuka göre mevcut haklarının ve yükümlülüklerinin genel niteliklerini kısıtlamakızın, özellikle 14 Eylül 1963 tarihli Uçaklarda İşlenen Suçlar ve Diğer Cürümlerle İlgili Tokyo Sözleşmesi, 16 Aralık 1970 tarihli Uçakların Yasa-Dışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesine İlişkin Lahey Sözleşmesi, 23 Eylül 1971 tarihli Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı İşlenen Suçların Önlenmesine İlişkin Montreal Sözleşmesi hükümlerine uygun hareket edeceklerdir.

2. Ākit Taraflar, sivil uçakların yasa-dışı yollarla ele geçirilmesini; bu uçakların yolcularının ve mürettebatının, havaalanlarının ve hava seyrüsefer tesislerinin emniyetine karşı diğer yasa-dışı eylemleri ve sivil havacılığın güvenliğine ilişkin her türlü tehdidi bertaraf etmek üzere, talep halinde birbirlerine gerekli her türlü yardımda bulunacaklardır.

3. Taraflar karşılıklı ilişkilerinde, Taraflara uygulanabilir olduğu ölçüde, Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatının tespit ettiği ve Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesine Ek olarak belirlenen havacılık güvenliği hükümlerine uygun olarak hareket edeceklerdir. Taraflar, kendi kayıtlarını taşıyan uçak işletmecilerinin veya işyeri merkezi ülkelerinde bulunan veya ülkelerinde sürekli mukim olan uçak işletmecilerinin ve ülkelerindeki havaalanı işletmecilerinin sözkonusu havacılık güvenliği hükümlerine uygun hareket etmelerini sağlayacaklardır.

4. Âkit Taraflardan her biri, sözkonusu uçak işletmecilerinin, diğer Âkit Tarafın ülkesine giriş için, bu ülkeden çıkış için veya bu ülkede kalınan süre zarfında diğer Âkit Tarafça, yukarıdaki 3 üncü paragrafta atıf yapılan havacılık güvenliği hükümlerine uymalarının sağlanabileceği hususunda mutabıktır.

Âkit Taraflardan her biri, kendi ülkesinde uçakların güvenliğinin sağlanması, yolcuların, mürettebat el bagajlarının, genel bagajın, kargo ve uçak hamulesinin yükleme ve boşaltma öncesi ile sırasında kontrolü amacıyla yeterli tedbirlerin alınmasını ve etkin şekilde uygulanmasını sağlayacaktır. Âkit Taraflardan her biri, belirli bir tehdidin bertaraf edilmesi amacıyla diğer Âkit Tarafın makul özel güvenlik tedbirleri alınması yolunda yapacağı herhangi bir talebi olumlu şekilde dikkate alacaktır.

5. Sivil uçakların yasa-dışı yollarla ele geçirilmesi veya bu doğrultuda bir tehdidin vuku bulması veya uçaklara, uçak yolcularına ve mürettebatına, havaalanlarına veya hava seyrüsefer tesislerine yönelik diğer yasa-dışı müdahalelerin meydana gelmesi halinde Âkit Taraflar, haberleşme olanakları sağlayarak ve bu tür bir olayın veya olay tehdidinin süratli ve güvenli biçimde sona erdirilmesi yönünde diğer uygun tedbirleri ararak birbirlerine yardımcı olacaklardır.

6. Bu maddenin havacılık güvenliğine ilişkin hükümlerinin uygulanmasında sorunlar ortaya çıkması halinde, Taraflardan herbirinin yetkili havacılık makamı diğer Âkit Tarafın yetkili havacılık makamından ivedi istişare talebinde bulunabilecektir.

Madde 10

ÜCRET TARİFELERİNİN SAPTANMASI

1. Aşağıdaki paragraflarda "Tarife" terimi, yolcuların, bagaj ve navlunun taşınması için ödenecek fiyatları, bu fiyatların uygulanacağı şartları, posta taşınmasına ait şartlar hariç olmak üzere, temsilcilik ve diğer yardımcı servislerin ücret ve şartlarını kapsar.

2. Âkit Taraflardan birinin tayin edilen havayolu işletmesi tarafından diğer Âkit Tarafın ülkesine veya ülkesinden yapılacak taşımalar için konulacak ücret tarifeleri, işletme maliyeti, makul bir kâr ve diğer havayolu işletmelerinin ücret tarifeleri de içinde olmak üzere bütün ilgili unsurlar göz önünde tutularak makul düzeylerde saptanacaktır.

3. Bu maddenin 2 nci paragrafında sözü edilen ücret tarifeleri mümkünse her iki Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmeleri tarafından, hattın bütünü veya bir bölümü üzerinde işleyen diğer havayolu işletmelerine danışıldıktan sonra anlaşmaya varılarak saptanacak ve bu anlaşma, mümkün olan hallerde, Uluslararası Hava Taşıma Birliğinin ücret tarifelerinin hazırlanmasında uyguladığı usullerin kullanılması yoluyla sağlanacaktır.

4. Böylece üzerinde anlaşmaya varılan ücret tarifeleri, başlangıç için önerilen tarihten en az doksan (90) gün önce, her iki Âkit Tarafın havacılık makamlarının onayına sunulacaktır. Özel durumlarda bu süre, anılan makamların anlaşmaları şartıyla, kısaltulabilir.

5. Bu onay açıkça bildirilebilir. Eğer havacılık makamlarının hiç biri, bu Maddenin 4 üncü paragrafı uyarınca sunulan ücret tarifelerini onaylamadıklarını, sunulma tarihinden başlamak üzere otuz (30) gün içinde bildirmezlerse, bu ücret tarifeleri onaylanmış sayılacaktır. Onaya sunulma süresinin 4 üncü paragrafı öngördüğü şekilde kısaltılmış olması halinde, havacılık makamları, tarifelerinin onaylanmadığının bildirilmesi için geçecek sürenin otuz (30) günden az olması hususunda anlaşabilirler.

6. Eger bir tarife üzerinde işbu Maddenin 3 üncü şıkkına göre mutabık kalınamazsa, bir havacılık makamı diğerine 3 üncü şıkta yeralan hükümler uyarınca mutabık kalınan tarife-yi kabul etmediğini bildirir. Âkit Tarafların havacılık makamları, tavsiyesini yararlı saydıkları herhangi bir başka Devletin havacılık makamına danıştıktan sonra, ücret tarifesini aralarında anlaşarak saptamaya çalışacaklardır.

7. Eger havacılık makamları, bu Maddenin 4 üncü şıkkına göre kendilerine sunulan herhangi bir ücret tarifesini veya bu Maddenin 6 ncı şıkkına göre bir ücret tarifesinin belirlenmesi üzerinde anlaşmazlarsa, anlaşmazlık bu Anlaşmanın 16 ncı maddesi hükümlerine göre çözümlenecektir.

8. Bu Madde hükümlerine göre saptanmış olan bir ücret tarifesini, yeni bir ücret tarifesini saptanıncaya kadar yürürlükte kalacaktır. Ancak, bir Tarife, bu paragraf hükümleri uyarınca, bitişinden sonra 12 aydan fazla uzatılamaz.

Madde 11

BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

Âkit Taraflardan herhangi birinin havacılık makamları, diğer Âkit Tarafın havacılık makamlarına istekleri üzerine, birinci Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmesince üzerinde anlaşılan servislerde sağlanan kapasitenin gözden geçirilmesi amacıyla makul olarak gerekebilecek periyodik ve başkaca istatistiki verileri verecektir. Bu veriler, o havayolu işletmesince üzerinde anlaşılan servislerde taşınan trafik miktarlarının ve bu trafiğin ilk çıkış ve son varış yerlerinin saptanması için gerekli bütün bilgileri içine alacaktır.

Madde 12

İSTİŞARE

Sıkı bir işbirliği ruhu içinde, Âkit Tarafların havacılık makamları, bu Anlaşmanın ve "Eklerinin" hükümlerinin uygulanmasını ve bunlara tatminkâr bir şekilde riayet edilmesini sağlamak amacıyla zaman zaman birbirleri ile istişare edeceklerdir.

Madde 13

DEĞİŞİKLİKLER

1. Âkit Taraflardan biri, bu Anlaşmanın ve "Eklerinin" herhangi bir hükmünün değiştirilmesinin uygun olacağını düşünürse, diğer Âkit Tarafla istişare isteminde bulunabilir; havacılık makamları arasında müzakere veya yazışma yoluyla yapılabilecek olan böyle bir istişare, istek tarihinden itibaren altmış (60) günlük bir süre içinde başlayacaktır. Böylece üzerinde anlaşmaya varılan herhangi bir değişiklik, diplomatik nota teatisi ile teyid edildiğinde yürürlüğe girecektir.

2. Hatlardaki değişiklikler, Âkit Tarafların havacılık makamlarının aralarında doğrudan doğruya anlaşmaya varmalarıyla yapılabilir.

Madde 14

ÇOK TARAFLI SÖZLEŞMELERE UYGUNLUK

Bu Anlaşma ve "Ekleri" her iki Âkit Taraf için de bağlayıcı olabilecek herhangi bir çok taraflı sözleşmeye uyacak şekilde değiştirilecektir.

Madde 15
SONA ERME

Âkit Taraflardan herhangi biri, bu Anlaşmaya son vermek kararını her zaman diğer Âkit Tarafa bildirebilir; bu bildirim aynı zamanda Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü'ne de ulaştırılacaktır.

Bu durumda, son verme bildirimi, süresinin bitiminden evvel anlaşmaya varılarak geri alınmadıkça; Anlaşma, bildirimden diğer Âkit Tarafa alınışını tarihinden oniki (12) ay sonra sona erecektir. Diğer Âkit Tarafa bildirimden alındığı teyid edilmezse, Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü'nün bildirimden aldığı tarihten ondört (14) gün sonra alınmış sayılacaktır.

Madde 16
ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

1. Âkit Taraflar arasında, bu Anlaşmanın ve "Eklerinin" yorumlanması veya uygulanmasına ilişkin bir anlaşmazlık çıkarsa, Âkit Taraflar bu anlaşmazlığı önce müzakere yoluyla çözümlenmeye çalışacaklardır.

2. Âkit Taraflar, müzakere yoluyla bir çözüme varamazlarsa, anlaşmazlığın, karara bağlanması için bir kişi veya kuruluşa havale edilmesini kararlaştırabilirler veya Âkit Taraflardan birinin isteği üzerine anlaşmazlık, karara bağlanmak üzere Âkit Taraflardan herbirinin seçeceği birer hakem ve böylece seçilen iki hakemin tayin edeceği bir üçüncü hakemden kurulan üç kişilik bir hakem kuruluna sunulabilir. Âkit Taraflardan herbiri, diğerinden, anlaşmazlığın tahkimini isteyen bir bildirimdi diplomatik yoldan aldığı tarihten başlamak üzere altmış (60) gün içinde bir hakem seçecek ve üçüncü hakem de, bundan sonraki altmış (60) günlük süre içinde tayin edilecektir. Âkit Taraflardan herhangi biri belirtilen süre içinde bir hakem seçemezse veya üçüncü hakem belirtilen süre içinde tayin edilemezse, Âkit Taraflardan herhangi biri tarafından, Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü Konseyi Başkanından durumun gereğine göre, bir hakem veya hakemler ataması talep edilebilir. Bu durumda üçüncü hakem, üçüncü bir Devletin uyruğu olacak ve hakem kurulunun başkanlığını yapacaktır.

3. Âkit Taraflar, bu Maddenin 2 nci paragrafı uyarınca verilecek herhangi bir karara uymayı taahhüt ederler.

Madde 17
MADDE BAŞLIKLARI

Her Maddenin üstünde bulunan madde başlıkları bu Anlaşmaya, müracaat ve kolaylık sağlama amacıyla konulmuş olup, hiçbir şekilde bu anlaşmanın kapsamını veya amacını tanımlamaz, sınırlamaz ve belirlemezler.

Madde 18
TESCİL

Bu Anlaşma ve "Ekleri" Uluslararası Sivil Havacılık Örgütüne tescil ettirilecektir.

Madde 19
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma ile, onun ayrılmaz parçasını teşkil eden "Ekleri", her iki Âkit Tarafça gerekli anayasal işlemlerin tamamlanmasından sonra bu konudaki diplomatik notaların teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

Yukarıdakileri tasdiklen, Hükümetleri tarafından usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş aşağıda imzaları bulunan temsilciler bu Anlaşmayı imzalamışlardır.

Ankara'da, 1988 yılının, Ekim ayının 12 nci günü, İngilizce dilinde iki nüsha olarak yapılmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜKALİĞİ
HÜKÜMETİ ADINA

EK I

HATLAR

1. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından tayin edilen havayolu işletmeleri, aşağıdaki hatlarda her iki istikamette olmak üzere hava servisleri işletecektir:

Türkiye'deki noktalar -Lüksemburg- ileri noktalar

2. Lüksemburg Büyük Dükaliği Hükümeti tarafından tayin edilen havayolu işletmeleri, aşağıdaki hatlarda her iki istikamette olmak üzere hava servisleri işletecektir:

Lüksemburg - Türkiye'deki noktalar - ileri noktalar

3. Yukarıdaki hattaki noktalar, tayin edilen havayolu işletmesinin tercihine bağlı olarak, seferin başlangıç noktasının havayolu işletmesini tayin eden Âkit Taraf'ın ülkesinde olmak kaydıyla tüm veya bazı seferlerde kullanılmayabilir.

4. Âkit Taraflardan herhangi biri, diğer Âkit Taraf ülkesinden ilerideki veya Âkit Taraflar ülkeleri arasındaki noktaların servislerine dahil edilmesini talep edebilir. Bu talep, diğer Âkit Tarafın havacılık makamlarının onayına tabidir.

EK II

UÇUŞ TARİFELERİNİN ONAYLANMASI

1. Âkit Taraflardan herbirinin tayin edilen havayolu işletmesi, her tarife döneminde (yaz ve kış) uçuş tarifelerini, uçak tipi de dahil olmak üzere, tarifenin yürürlüğe gireceği tarihten en az otuz (30) gün önce diğer Âkit Tarafın havacılık makamlarının onayına sunacaktır. Özel hallerde bu süre anılan makamların rızası ile azaltılabilir.

2. Âkit Taraflardan herbirinin tayin edilen havayolu işletmesince, uçuş tarifelerinin, diğer Âkit Tarafın havacılık makamlarına sunulmasından önce, her iki Âkit Tarafın havayolu işletmeleri tarifelerin onaylanmasını kolaylaştırmak amacıyla tarifeler üzerinde birbirleri ile istişarede bulunacaklardır.

3. Bu uçuş tarifelerini alan havacılık makamları bunları onaylayacak veya değişiklik önerisinde bulunacaklardır. Her hâl ve kârda tayin edilen havayolu işletmeleri tarifeleri ilgili havacılık makamlarınca onaylanmadan önce servislerine başlamayacaklardır. Bu hüküm, aynı şekilde diğer değişikliklere de uygulanacaktır.